

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Polakowski

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2019 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z wniosku Komitetu Wyborczego Wyborców (...)

z udziałem Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...)

w sprawie o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy

postanawia:

1. zakazać Komitetowi Wyborczemu Wyborców Konfederacja (...) dalszego rozpowszechniania informacji o przystąpieniu podmiotu określonego jako „(...)” do Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na 26 maja 2019r.. poprzez usunięcie grafiki zawierającej przedmiotową informację z portalu społecznościowego (...), zamieszczonej tam 01 kwietnia 2019 r. o godzinie 07:33,

2. nakazać Komitetowi Wyborczemu Wyborców Konfederacja (...) dokonania sprostowania w postaci ogłoszenia w formie tekstu o tożsamych parametrach graficznych jak informacja o której mowa pkt 1 postanowienia, na profilu w portalu społecznościowym (...), pod adresem – (...) oraz utrzymywania go na tym na profilu przez okres 3 kolejnych dni o następującej treści:

„KWW Konfederacja (...) oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o przystąpieniu podmiotu określonego jako „(...)” do Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na 26 maja 2019r., są nieprawdziwe”;

3. oddalić wniosek w pozostałym zakresie;

4. ustalić, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

W dniu 2 kwietnia 2019 r. wnioskodawca Komitet Wyborczy Wyborców (...) w trybie art. 111 ust. 1 Kodeksu Wyborczego, złożył wniosek żądając:

1) zakazania uczestnikowi postępowania Komitetowi Wyborczemu Wyborców Konfederacja (...) rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o rzekomym przystąpieniu Komitetu Wyborczego Wyborców Kukiz'15 do Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na 26 maja 2019 r. poprzez usunięcie grafiki zawierającej przedmiotowe informacje z portalu społecznościowego (...);

2) nakazanie uczestnikowi postępowania Komitetowi Wyborczemu Wyborców Konfederacja (...) sprostowania nieprawdziwych informacji o rzekomym przystąpieniu Komitetu Wyborczego Wyborców (...) lub struktur tego komitetu do koalicji z Komitetem Wyborczym Wyborców Konfederacja (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na 26 maja 2019 r., w formie ogłoszenia umieszczonego na jego profilu na portalu społecznościowym

(...), pod adresem – (...) oraz zobowiązanie do przypięcia go, czyli do wyświetlania się go jako pierwszej informacji na profilu uczestnika postępowania przez okres 7 dni o następującej treści:

„KWW Konfederacja (...) oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o rzekomym przystąpieniu struktur K. K.'15 do koalicji oraz startu pod szyldem KWW Konfederacja (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 26 maja 2019 r. są nieprawdziwe”

3) nakazanie uczestnikowi postępowania Komitetowi Wyborczemu Wyborców Konfederacja (...) zamieszczenia prostującego nieprawdziwe i nierzetelne informacje oświadczenia w ogólnopolskim dzienniku „(...)”, przy czym to powinno zostać umieszczone na pierwszej stronie w widocznym miejscu po środku na białym tle Times New Roman o wielkości co najmniej 12 pkt, o następującej treści:

„KWW Konfederacja (...) oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o rzekomym przystąpieniu struktur KWW (...) do koalicji oraz startu pod szyldem KWW Konfederacja (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 26 maja 2019 r. są nieprawdziwe”;

4) nakazanie uczestnikowi postępowania Komitetowi Wyborczemu Wyborców Konfederacja (...) wpłacenie kwoty 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) na rzecz Fundacji (...), (...)-(...) R., KRS nr: (...), NIP (...);

5) zasądzenia kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych

W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że w trakcie trwającej kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego 1 kwietnia 2019 r. Komitet Wyborczy Wyborców Konfederacja (...) z siedzibą w W. stworzył i rozpowszechnił grafikę w formie informacji wyborczej dotyczącej ugrupowań wchodzących w skład Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...) Grafika była zamieszczona pod tzw. postem o treści: „UWAGA! Kolejny tydzień to kolejne znakomite wieści! Nasza Konfederacja rośnie w siłę, dziś dołączyły do nas (...) struktury (...) Nie zatrzymujemy się ani na moment i tworzymy wielkie zjednoczenie na prawicy. Udaje nam się to, w co wielu powątpiewało. Budujemy jedność, która walczyć będzie o suwerenność i niepodległość Polski! Jedność, która będzie realną alternatywą dla sprzedawczyków i zdrajców z (...). Nadchodzące wybory będą niezwykle ważne dla przyszłości naszej Ojczyzny i musimy zrobić, co w naszej mocy, aby interes Polski zwyciężył. Media głównego nurtu robią wiele, aby nas zagłuszyć i zmarginalizować, dlatego Wasze wsparcie jest bezcenne. Apelujemy o UDOŚTĘPNIANIE grafiki gdzie tylko możecie, aby jak największej osób dowiedziało się, że nie jesteśmy skazani na (...)! Dołączajcie do nas i wspólnymi siłami walczmy o lepszą Polskę! #Konfederacja (...)”.

Wnioskodawca wskazał, że przedmiotowa grafika oraz post zawiera również informację o rzekomym przystąpieniu „struktur” Komitetu Wyborczego Wyborców (...) do Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...). Grafika zawierała zarówno nazwę komitetu (...) jak i zgłoszony do Państwowej Komisji Wyborczej znak graficzny komitetu.

Wnioskodawca podał, że żaden obecny członek Komitetu Wyborczego (...) nie przystąpił do koalicji dlatego Komitet Wyborczy Wyborców Konfederacja (...) nie posiada prawa do utożsamiania się i używania zarówno znaku graficznego jak i nazwy komitetu (...). W związku z powyższym przedstawiona grafika jednoznacznie wskazuje na zawarcie koalicji pomiędzy dwoma komitetami oraz start Komitetu Wyborczego Wyborców (...) z list oraz pod szyldem Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...).

W grafice został również zamieszczony znak graficzny Komitetu Wyborczego (...), którego wobec treści art. 94 Kodeksu wyborczego, użycie wymaga uzyskania uprzedniej zgody komitetu wyborczego wyborców, na które wnioskodawca w żaden sposób nie wyraził zgody.

Wnioskodawca dodał, że całkowicie nieuprawnionym byłoby twierdzenie jakoby struktury innej osoby prawnej, tj. Stowarzyszenia na rzecz nowej Konstytucji (...) weszły w skład KWW Konfederacja (...), albowiem zgodnie z oświadczeniem członków zarządu krajowego Stowarzyszenia na rzecz nowej Konstytucji z dnia 29 maja 2019 r. nigdy nie zostało utworzone koło w B. i nigdy nie zostały podjęte tego rodzaju decyzje.

W ocenie wnioskodawcy rozpowszechniane przez uczestnika postępowania stwierdzenie jest nieprawdziwe i miało na celu zmanipulowanie opinii wyborców. Wnioskodawca nigdy nie przystąpił do kolacji z Komitetem Wyborczym Wyborców Konfederacja (...). Uczestnik podniósł tę informację w pełni rozmyślnie i wyłącznie w celu dezinformacji mającej na celu osłabienie wyniku wyborczego wnioskodawcy w wyborach do Parlamentu Europejskiego (wniosek – k.)

Uczestnik wniósł o oddalenie wniosku. Zakwestionował by w informacji odwoływał się do wnioskodawcy. Ponadto posłużył się innym znakiem graficznym niż wnioskodawca, a ponadto byli działacze Oddziału w G. Stowarzyszenia na rzecz nowej Konstytucji (...) poparli Komitet Wyborczy Wyborców Konfederacja (...).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 25 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 365) zostały zarządzane wybory posłów do Parlamentu Europejskiego.

W związku z powyższymi wyborami został utworzony Komitet Wyborczy Wyborców (...), o czym złożono zawiadomienie w dniu 28 lutego 2019 r. oraz Komitet Wyborczy Wyborców Konfederacja (...) o czym złożono zawiadomienie 1 marca 2019 r.

Komitet Wyborczy Wyborców Konfederacja (...) 1 kwietnia 2019 o godzinie 7:3 rozpowszechnili w portalu (...) grafikę zawierającą o treści: „UWAGA! Kolejny tydzień to kolejne znakomite wieści! Nasza Konfederacja rośnie w siłę, dziś dołączyły do nas (...) struktury (...) Nie zatrzymujemy się ani na moment i tworzymy wielkie zjednoczenie na prawicy. Udaje nam się to, w co wielu powątpiewało. Budujemy jedność, która walczyć będzie o suwerenność i niepodległość Polski! Jedność, która będzie realną alternatywą dla sprzedawczyków i zdrajców z (...). Nadchodzące wybory będą niezwykle ważne dla przyszłości naszej Ojczyzny i musimy zrobić, co w naszej mocy, aby interes Polski zwyciężył. Media głównego nurtu robią wiele, aby nas zagłuszyć i zmarginalizować, dlatego Wasze wsparcie jest bezcenne. Apelujemy o UDOSTĘPNIANIE grafiki gdzie tylko możecie, aby jak najwięcej osób dowiedziało się, że nie jesteśmy skazani na (...)! Dołączajcie do nas i wspólnymi siłami walczmy o lepszą Polskę! #Konfederacja (...)” (grafika – k.).

W oświadczeniu z 29 maja 2018 r. Zarząd Krajowy Stowarzyszenia na rzecz nowej Konstytucji (...) wskazało, że w związku z pojawiającymi się informacjami, że w B. w województwie (...) Stowarzyszenie, w postanowieniu (...) w L., podjęło decyzję o przyjęciu radnego tego miasta w skład naszego ruchu i poinformowało, że Stowarzyszenie na rzecz nowej Konstytucji (...) nie ma (...) w B. i Zarząd Krajowy Stowarzyszenia nie podejmował tego rodzaju decyzji (oświadczenie – k.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych dokumentów wymienionych w poczynionych do tej pory ustaleniach oraz oświadczeń zainteresowanych. Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić im waloru wiarygodności.

Wniosek zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. 21, poz. 112 ze zm. dalej kodeks wyborczy), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;

4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;

5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;

6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

W tym szczególnym postępowaniu sądowym komitetom wyborczym wyborców przysługuje zdolność sądową umożliwiającą udział w postępowaniu w charakterze uczestnika postępowania. Należy zauważyć, że tego rodzaju działania ustawodawca podejmuje w sytuacjach gdy widzi konieczność udziału w postępowaniu sądowym w charakterze strony podmiotu nie posiadającego osobowości prawnej (postanowienie SA w Rzeszowie z 14 października 2014 r. sygn. akt I ACz 862/14).

Zgodnie z art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego, agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Do uwzględnienia wniosku konieczne jest wykazanie spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z art. 111 § 1 w zw. z art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego. Konieczne jest wykazanie, że uczestnik postępowania rozpowszechnia, na przykład w prasie, informacje dotyczące kandydata w okresie kampanii wyborczej. Następnie niezbędnym jest wykazanie, że rozpowszechniane informacje są nieprawdziwe. Wreszcie należy wykazać, że publikacje te mają na celu zjednywanie zwolenników lub zdyskredytowanie przeciwników, czyli że są formą agitacji wyborczej. Jeżeli którakolwiek z tych przesłanek nie jest spełniona, protest wyborczy nie może zostać uwzględniony.

Treść art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego świadczy o tym, że mogą tutaj wchodzić w grę materiały wyborcze w szczególności plakaty, ulotki i hasła (z uwagi na użycie sformułowania "w szczególności" katalog jest tylko przykładowy), a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej (brak katalogu choćby przykładowego, chodzi tylko o to, by była to forma agitacji wyborczej).

Podkreślić należy, że tryb określony w art. 111 kodeksu wyborczego jest trybem szczególnym. Ma on na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu kampanii wyborczej poprzez zapobieganie takim naruszeniom praw podstawowych kandydatów, które mogą wpłynąć na wynik wyborów. Zapewnienie takiego przyspieszonego środka na czas kampanii wyborczych (samorządowych i krajowych) służy uprawnionemu celowi zapewnienia rzetelności procesu wyborczego. Z uwagi na okres kampanii wyborczej, sprawy w tym trybie są rozpoznawane bardzo szybko, przewidziane są także ograniczenia dla stron, polegające przede wszystkim na bardzo krótkim czasie, jaki strony mają, żeby przygotować się do sprawy. Pociąga to za sobą także faktyczne ograniczenia dowodowe. Ograniczenia te mają na celu maksymalne przyspieszenie rozpoznania protestu wyborczego.

Agitacja wyborcza może mieć także charakter negatywny, to jest polegać na zniechęcaniu do głosowania na określone osoby czy partie działające przez komitety wyborcze. Mieści się to w szerokim pojęciu głosowania w określony sposób, o jakim mowa w art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Ponadto takie rozumienie przepisu odpowiada potrzebom wynikającym z kształtu kampanii wyborczych, w ramach których znaczna część aktywności skierowana jest na przypisanie przeciwnikom negatywnych zachowań czy właściwości. Przy odmiennym rozumieniu, ochrona w trybie wyborczym przewidziana w art. 111 kodeksu byłaby bardzo niepełna i nie nadawała się do użycia w większości sytuacji.

Kwestionowana informacja, która znalazła się na profilu w portalu społecznościowym ma charakter agitacji. Przedstawia bowiem informację o podmiotach związanych lub co najmniej popierających przyszłych kandydatów startujących z listy uczestnika. Może ona zatem wpływać na decyzje poszczególnych wyborców tj. zniechęcać do głosowania na kandydatów wnioskodawcy lub zachęcać do głosowania na kandydatów uczestnika. Ewidentnie zawiera ona odwołanie się do powszechnie rozpoznawalnych organizacji obecnych w życiu publicznym, choć niebędących partią polityczną, które są określane w zbiorowej świadomości jako „(...)”. Jednym z takich podmiotów jest wnioskodawca tj. Komitet Wyborczy (...), ale także Stowarzyszenie na rzecz nowej Konstytucji (...). Oczywiście

wnioskodawca to organizacja powołana na podstawie art. 84 § 2 Kodeksu wyborczego, odmienna i konkurencyjna, niż mający ten sam charakter prawny uczestnik.

Sąd dostrzega, iż będącą przedmiotem polemiki znak graficzny „(...)” nie jest tożsamy z symbolem zgłoszonym przez wnioskodawcę Państwowej Komisji Wyborczej obejmującym wyrażenie „(...)”. Jednakże nie ustalono w toku postępowania by symbol „(...)” przysługiwał uczestnikowi, wyborcy go tworzącemu lub organizacji go popierającej. Symbol ten poprzez kolorystykę i zbitek oznaczeń „(...)” i „(...)” może odwoływać się do pojęcia „(...)” zawartego także w nazwie wnioskodawcy.

Wprawdzie inkryminowana informacja nie zawiera wprost odwołania się do Komitet Wyborczy (...), to może być z nim utożsamiana. Wszak zamieszczona jest ona ma profilu społecznościowym innego komitetu wyborczego i odnosi się poprzez słowa „nadchodzące wybory” do wyborów do Parlamentu Europejskiego. Dlatego też wnioskodawca ma interes prawny w uzyskaniu interesującego go rozstrzygnięcia.

Przedmiotowa informacja podlega ocenie w kategorii prawdy i fałszu, gdyż odnosi się do sprawdzalnych działań określonej grupy osób zaangażowanych społecznie i politycznie.

Jednocześnie informacja ta jest nieprawdziwa. Po pierwsze komitet wyborczy nie funkcjonuje w sensie prawnym w oparciu jednostki terenowe – struktury, gdyż nie przewiduje tego Kodeks wyborczy. Po drugie nawet jeśli członkowie Stowarzyszenia na rzecz nowej Konstytucji (...) działający w ramach (...) Oddziału Stowarzyszenia, którego istnienie uczestnik udowodnił poprzez dokument uchwały z 6 października 2016 r., poparli komitet wyborczy uczestnika, co wynika z oświadczenia P. M. z 3 kwietnia 2019 r. to nie oznacza, iż jakiegokolwiek elementy organizacji posługujących się nazwą „(...)”, w tym komitet wnioskodawcy, stały się częścią uczestnika. Udzielenie poparcia („przyłączenie się”) organizacji (...) przez osoby, będących uprzednio członkami organizacji (...) nie oznacza, że organizacja A stała się częścią organizacji (...).

W konsekwencji przedmiotowa informacja uczestnika jest nieprawdziwa i może zakłócać proce wyborczy poprzez dezinformację zwłaszcza mniej świadomych politycznie wyborców co do rzeczywistego kręgu środowisk popierających kandydatów uczestnika.

Dlatego też należało zgodnie z art. 111 § 1 pkt 1 i 3 Kodeksu wyborczego nakazać uczestnikowi zaniechania dalszego rozpowszechniania informacji i jej sprostowania. Sąd przy tym ściśle co do miejsca i czasu opublikowania określił tą informację, w celu wyeliminowania wątpliwości co do przedmiotu rozstrzygnięcia. Sąd w zakresie sprostowania uprościł oświadczenie temu służące poprzez eliminację słów zbędnych dla czytelności przekazu i charakteru mediów społecznościowych, które z reguły posługują się krótkimi formami wypowiedzi. Sąd odniósł je do rzeczywistej treści inkryminowanej wiadomości tj. do pojęcia „struktur (...)”, a nie Komitet Wyborczy Wyborców (...). W uwagi na nieodległy termin tejsze publikacji i dynamikę przyrostu treści w portach społecznościowych, Sąd uznał 3 dni za wystarczający czas na przedstawianie sprostowania. Winno ono być przy tym dokonane za tą są czcionką jeśli chodzi o wielkość, krój i kolor oraz na tożsamym tle jak inkryminowana informacja.

Brak jest natomiast podstaw do uwzględnienia pkt 3 i 4 wniosku. Wnioskodawca nie wykazał bowiem jako szeroki zakres medialny miała przedmiotowa informacja, w szczególności by wyszła ona poza portal społecznościowy, w tym by była przedstawiona w dzienniku „Rzeczpospolita”. Ewentualne uwzględnienie tego żądania było by nadmierną sankcją dla uczestnika, któremu trudno przy tym przypisać naruszenie dobra osobistego jakiegokolwiek podmiotu. Mając na uwadze ten sam argument Sąd odstąpił od nakazania spełnienia przez uczestnika świadczenia pieniężnego na rzecz organizacji pożytku publicznego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc mając na względzie, iż tylko część żądań wnioskodawcy została uwzględniona.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd orzekł jak w sentencji.